

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-91-26>

УДК 631.11:339.564:338.43(477)

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

CURRENT STATE AND DEVELOPMENT TRENDS OF THE EXPORT POTENTIAL OF UKRAINIAN AGRICULTURAL ENTERPRISES

Кузьменко Сергій Володимировичкандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри адміністративного менеджменту
та зовнішньоекономічної діяльності,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1122-0140>**Мовчан Андрій Сергійович**здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти,
Національний університет біоресурсів і природокористування України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-8126-7362>**Kuzmenko Serhii, Movchan Andrii**

National university of life and environmental sciences of Ukraine

Дослідження присвячено аналізу сучасного стану та тенденцій розвитку експортного потенціалу сільсько-господарських підприємств України в умовах трансформації зовнішньоекономічного середовища. Метою статті є дослідження сучасного стану експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств України, визначення основних тенденцій його розвитку та обґрунтування напрямів підвищення ефективності реалізації експортних можливостей аграрного сектору. На основі наукових підходів уточнено сутність поняття експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств і визначено основні чинники його формування. Проведено аналіз динаміки експорту товарів України за основними товарними групами у 2020–2025 рр., а також досліджено товарну структуру експорту продукції сільського господарства у 2022–2024 рр. Обґрунтовано, що попри негативний вплив воєнних чинників аграрний сектор демонструє поступове відновлення експортної діяльності та зберігає високий рівень конкурентоспроможності на світових ринках. Запропоновано основні напрями підвищення ефективності реалізації експортного потенціалу.

Ключові слова: аграрний експорт, аграрний сектор, аграрні підприємства, експортний потенціал, сільськогосподарські підприємства.

The study is devoted to the analysis of the current state and trends in the development of the export potential of agricultural enterprises of Ukraine in the context of the transformation of the foreign economic environment. The relevance of the topic is due to the decisive role of the agricultural sector in the formation of export revenues of the state, the need for enterprises to adapt to the consequences of a full-scale war, changes in logistics routes, transformation of the structure of world trade and increased requirements of international markets for the quality and safety of products. The purpose of the article is to study the current state of the export potential of agricultural enterprises of Ukraine, determine the main trends in its development and substantiate the directions for increasing the efficiency of the implementation of export opportunities in the agricultural sector. The methodological basis of the study was general scientific and special methods of cognition, in particular methods of analysis and generalization, comparison, statistical analysis, a systematic approach and graphical generalization of results. On the basis of scientific approaches, the essence of the concept of the export potential of agricultural enterprises was clarified and the main factors of its formation were identified. An analysis of the dynamics of Ukrainian exports of goods by main commodity groups in 2020–2025 was conducted, and the commodity structure of agricultural exports in 2022–2024 was also studied. It was established that agricultural products retain a leading place in the structure of Ukrainian exports, and the basis of export potential remains products of plant origin, cereals, oilseeds, and fats and oils. It is substantiated that, despite the negative impact of military factors, the agricultural sector demonstrates a gradual

restoration of export activity and maintains a high level of competitiveness in world markets. The main directions for increasing the efficiency of the implementation of export potential are proposed, including diversification of sales markets, development of processing, modernization of logistics infrastructure, improvement of product quality, and expansion of state support for export-oriented enterprises. The practical value of the results obtained lies in the possibility of their use when forming a strategy for the development of export activities of agricultural enterprises, as well as when developing state policy measures to strengthen the export potential of the agricultural sector of Ukraine.

Keywords: agricultural export, agricultural sector, agricultural enterprises, export potential, agricultural enterprises.

Постановка проблеми. Експортний потенціал сільськогосподарських підприємств є одним із ключових чинників розвитку аграрного сектору України та забезпечення надходження валютної виручки до економіки країни. Продукція аграрного виробництва традиційно займає провідні позиції у структурі українського експорту, що зумовлює важливість підтримання конкурентоспроможності вітчизняних товаровиробників на міжнародних ринках. Водночас реалізація експортного потенціалу значною мірою залежить від економічних, логістичних, інституційних і зовнішньополітичних чинників, які визначають можливості підприємств здійснювати стабільні поставки продукції за кордон.

В останні роки умови функціонування сільськогосподарських підприємств суттєво змінилися під впливом воєнних дій, порушення традиційних логістичних маршрутів, обмеження роботи морських портів, коливань світових цін на продовольство та посилення вимог міжнародних ринків до якості й безпечності продукції. Це зумовлює необхідність адаптації підприємств до нових умов ведення зовнішньоекономічної діяльності, пошуку альтернативних напрямів експорту та підвищення ефективності використання наявного експортного потенціалу.

За таких умов особливої актуальності набуває дослідження сучасного стану експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств України, оцінювання змін у товарній структурі експорту, визначення основних тенденцій його розвитку та чинників, які стримують або стимулюють подальше нарощування експортних можливостей аграрного сектору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню експортного потенціалу сільського господарства в Україні присвячені праці низки вітчизняних авторів. Зокрема, С. Колосов, А. Гавріков та Є. Телебенєва дослідили експортний потенціал зернових культур в умовах війни [1]. Крім того, варто відзначити дослідження О. Кондратюк та І. Стояненко, у якому проведено аналіз сучасних викликів формування експортного потенціалу аграрного

сектора української економіки [2]. Н. В. Трусова та Р. С. Степанюк дослідили експортний потенціал аграрного сектору України в умовах глобального регулювання міжнародної торгівлі [3]. Важливим також є дослідження О. Вдовиченко, у якому розкрито сучасний стан експортного потенціалу аграрної продукції України [4]. Експортний потенціал аграрних підприємств у сучасних умовах дослідили В. В. Коровій, М. Є. Шкурат та Є. С. Самойлов [5]. Наявні наукові праці зробили вагомий внесок у дослідження теоретичних і практичних аспектів розвитку аграрного експорту. Водночас сучасні умови функціонування сільськогосподарських підприємств, зумовлені трансформацією зовнішніх ринків, зміною логістичних маршрутів та структурними змінами в експорті, потребують подальшого дослідження [7].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість наукових досліджень, присвячених проблематиці розвитку експортного потенціалу аграрного сектору, низка важливих аспектів залишається недостатньо опрацьованою. Зокрема, потребують поглибленого дослідження сучасні тенденції трансформації експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств в умовах воєнних викликів, зміни географічної та товарної структури експорту, переорієнтації логістичних маршрутів, посилення міжнародних вимог до якості та безпечності аграрної продукції, а також інтеграції України до європейського економічного простору. Недостатньо висвітленими залишаються питання комплексного оцінювання сучасного стану експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств з урахуванням структурних змін у зовнішній торгівлі, динаміки експорту основних видів аграрної продукції та впливу внутрішніх і зовнішніх чинників на ефективність реалізації експортних можливостей. Це зумовлює необхідність проведення системного аналізу сучасного стану експортного потенціалу аграрних підприємств України та визначення ключових тенденцій його розвитку як основи для формування ефективних

управлінських рішень щодо підвищення конкурентоспроможності вітчизняного аграрного виробництва на міжнародних ринках.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження сучасного стану експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств України, визначення основних тенденцій його розвитку та обґрунтування напрямів підвищення ефективності реалізації експортних можливостей аграрного сектору в сучасних умовах. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання дослідження: дослідити теоретичні засади формування та розвитку експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств; проаналізувати сучасний стан експорту продукції аграрного сектору України та оцінити його структурні особливості; визначити основні тенденції розвитку експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств в умовах сучасних економічних і геополітичних викликів; обґрунтувати перспективні напрями підвищення ефективності використання експортного потенціалу сільськогосподарських підприємств та зміцнення їх конкурентних позицій на міжнародних аграрних ринках.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з дослідженням О. Вдовиченка, експортний потенціал аграрного сектору є сукупністю можливостей аграрного виробництва щодо забезпечення конкурентоспроможного виходу на зовнішні ринки, ефективного використання наявних ресурсів та отримання економічних результатів від реалізації продукції за межами країни. Враховуючи це, експортний потенціал сільськогосподарських підприємств доцільно розглядати як здатність підприємств виробляти конкурентоспроможну сільськогосподарську продукцію, що відповідає вимогам міжнародних ринків, та ефективно реалізовувати її на експорт із забезпеченням стабільного розвитку зовнішньоекономічної діяльності [4]. Формування експортного потенціалу аграрних підприємств відбувається під впливом комплексу взаємопов'язаних чинників, серед яких доцільно виокремити:

- виробничо-ресурсний потенціал підприємства;
- фінансово-економічне забезпечення експортної діяльності;
- рівень розвитку логістичної та транспортної інфраструктури;
- відповідність продукції міжнародним стандартам якості та безпечності;

– кон'юнктуру світового аграрного ринку та рівень зовнішнього попиту;

– державну підтримку експорту й умови зовнішньоекономічної діяльності [7].

У сучасних умовах вплив зазначених чинників суттєво посилюється через воєнні ризики, зміну логістичних маршрутів та трансформацію міжнародних ринків збуту.

Зазначимо, що експортний потенціал сільськогосподарських підприємств формується під впливом сукупності виробничих, економічних, логістичних, інституційних та ринкових чинників, які визначають можливості ефективного здійснення зовнішньоекономічної діяльності. У сучасних умовах воєнного стану особливого значення набувають здатність підприємств адаптуватися до нових умов функціонування, забезпечувати стабільність виробництва, дотримуватися міжнародних вимог до якості продукції та використовувати альтернативні канали збуту. Водночас рівень реалізації експортного потенціалу залежить не лише від наявних ресурсів, а й від ефективності їх використання, що знаходить своє відображення у фактичних результатах експортної діяльності аграрних підприємств [1; 2].

Далі необхідно проаналізувати сучасний стан аграрного експорту України. У Таблиці 1 представимо динаміку експорту товарів України за експортними групами за період з 2020 по 2025 рр.

Як можна побачити, продовольчі товари та сировина для їх виробництва, які включають продукцію сільського господарства та продукцію її первинної переробки, займають провідне місце у структурі експорту України. Їхня частка протягом досліджуваного періоду становила від 43,5% до 62,7%, що значно перевищує показники інших товарних груп. Динаміка свідчить, що попри скорочення загальних обсягів експорту внаслідок воєнних дій, аграрна продукція зберегла визначальну роль у формуванні експортного потенціалу країни, а у 2024 р. обсяг її експорту зріс до 24,7 млрд дол. США.

Далі важливо проаналізувати товарну структуру експорту продукції сільського господарства, оскільки саме вона дозволяє визначити основні напрями реалізації експортного потенціалу аграрних підприємств та оцінити зміни, що відбулися у розрізі окремих товарних груп. Представимо це в Таблиці 2.

Як свідчать наведені дані, основу аграрного експорту України формує продукція рослинного походження. У 2024 р. обсяг її експорту становив 13,53 млрд дол. США, що на

Таблиця 1

Експорт товарів України за товарними групами у 2020–2025 рр., млн дол. США

Показник	2020	2021	2022	2023	2024	2025
УСЬОГО	45 583	63 621	41 175	35 115	39 328	38 284
Продовольчі товари та сировина для їх виробництва	22 161	27 687	23 380	22 001	24 669	22 532
Мінеральні продукти	4 963	7 874	4 109	2 262	3 142	2 914
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	2 308	3 173	1 668	1 328	1 509	1 659
Деревина та вироби з неї	1 758	2 491	2 118	1 719	1 660	1 931
Промислові вироби	722	946	569	557	577	675
Чорні й кольорові метали та вироби з них	8 782	15 719	5 881	3 888	4 421	4 715
Машини, устаткування, транспортні засоби та прилади	3 390	3 819	2 281	2 143	2 034	2 091
Різне*	1 499	1 912	1 169	1 217	1 316	1 767

Джерело: сформовано авторами на основі [6]

Таблиця 2

Товарна структура зовнішньої торгівлі (експорт), тис. дол. США

Код і назва товарів	2022 р.	2023 р.	2024 р.	2023/2024, %
I. Живі тварини; продукти тваринного походження	1 471 818,7	1 382 156,4	1 643 523,7	+18,9
живі тварини	38 828,8	30 599,7	38 138,2	+24,6
м'ясо та їстівні субпродукти	923 757,5	892 295,2	1 052 793,3	+18,0
риба і ракоподібні	42 356,3	42 706,6	46 819,3	+9,6
молоко та молочні продукти, яйця птиці; натуральний мед	452 080,0	403 527,6	489 315,5	+21,3
інші продукти тваринного походження	14 796,1	13 027,3	16 457,5	+26,3
II. Продукти рослинного походження	13 472 682,9	11 716 999,9	13 527 636,3	+15,5
живі дерева та інші рослини	4 962,6	3 958,7	3 733,6	-5,7
овочі	102 670,7	113 565,8	162 163,2	+42,8
їстівні плоди та горіхи	312 964,2	256 688,1	361 449,6	+40,8
кава, чай	10 973,7	11 206,7	19 944,1	+78,0
зернові культури	9 108 153,5	8 307 010,1	9 418 272,5	+13,4
продукція борошномельно-круп'яної промисловості	139 391,2	157 392,5	133 663,0	-15,1
насіння і плоди олійних рослин	3 757 692,3	2 819 473,7	3 393 750,5	+20,4
шелак природний	2 379,3	2 186,6	1 676,5	-23,3
рослинні матеріали для виготовлення	33 495,4	45 517,6	32 983,2	-27,5
III. Жири та олії тваринного або рослинного походження	5 948 570,7	5 649 063,6	5 756 448,9	+1,9

Джерело: сформовано авторами на основі [8]

15,5% більше порівняно з 2023 р. Найбільшу частку в цій групі традиційно займають зернові культури, експорт яких зріс на 13,4% і

досяг 9,42 млрд дол. США. Позитивна динаміка також спостерігалася за експортом насіння та плодів олійних рослин (+20,4 %),

овочів (+42,8 %) та їстівних плодів і горіхів (+40,8 %), що свідчить про поступове відновлення поставок на зовнішні ринки.

Експорт продукції тваринного походження також продемонстрував позитивні зміни. Загальний обсяг поставок цієї групи у 2024 р. збільшився на 18,9%. Найвищі темпи приросту зафіксовано для інших продуктів тваринного походження (+26,3%), живих тварин (+24,6%) та молока і молочних продуктів разом із яйцями птиці та натуральним медом (+21,3%). Водночас основну частину експорту цієї групи, як і раніше, становили м'ясо та їстівні субпродукти.

Експорт жирів та олій тваринного або рослинного походження залишився відносно стабільним. Після скорочення у 2023 р. у 2024 р. його обсяг зріс на 1,9% і перевищив 5,75 млрд дол. США. Незважаючи на помірні темпи приросту, ця товарна група продовжує займати важливе місце в структурі аграрного експорту України.

Отримані результати свідчать, що експортний потенціал сільськогосподарських підприємств України зберігає високий рівень навіть в умовах воєнного часу. Відновлення обсягів експорту у 2024 р. за більшістю ключових товарних груп підтверджує поступову адаптацію аграрного сектору до нових умов функціонування та збереження його провідної ролі у формуванні експортних надходжень країни.

Проведений аналіз свідчить, що експортний потенціал сільськогосподарських підприємств України поступово відновлюється після значного скорочення, спричиненого повномасштабною війною. Водночас його подальше нарощування залежить не лише від обсягів виробництва, а й від здатності підприємств адаптуватися до змін зовнішнього середовища, забезпечувати стабільність поставок і відповідати вимогам міжнародних ринків. Саме тому поряд зі збільшенням фізичних обсягів експорту важливого значення набуває підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності аграрних підприємств.

Враховуючи це, серед напрямів підвищення ефективності реалізації експортних можливостей аграрного сектору в сучасних умовах визначимо такі [7; 8]:

- диверсифікація зовнішніх ринків збуту та розширення присутності української аграрної продукції на ринках країн Азії, Африки й Близького Сходу;

- збільшення частки експорту продукції з високою доданою вартістю шляхом розвитку переробки сільськогосподарської сировини;

- модернізація логістичної інфраструктури та вдосконалення транспортних маршрутів для забезпечення стабільності експортних поставок;

- упровадження сучасних технологій виробництва й міжнародних стандартів якості та безпечності продукції, що сприятиме підвищенню її конкурентоспроможності;

- розширення державної підтримки експортоорієнтованих сільськогосподарських підприємств, зокрема через фінансові, інформаційні та консультаційні інструменти.

Висновки. Отже, проведене дослідження дає підстави зробити висновок, що експортний потенціал сільськогосподарських підприємств є одним із ключових чинників забезпечення розвитку аграрного сектору та зміцнення зовнішньоекономічних позицій України. Його формування визначається сукупністю виробничих, фінансово-економічних, логістичних, інституційних і ринкових чинників, вплив яких у сучасних умовах значно посилюється через воєнні виклики та трансформацію міжнародної торгівлі.

Проведений аналіз засвідчив, що, незважаючи на скорочення загальних обсягів експорту після початку повномасштабної війни, аграрна продукція зберегла провідне місце у структурі українського експорту. У 2024 році спостерігалось відновлення експорту за більшістю основних товарних груп, насамперед продукції рослинного походження, зернових культур, насіння олійних рослин, а також продукції тваринного походження. Це свідчить про поступову адаптацію сільськогосподарських підприємств до нових умов здійснення зовнішньоекономічної діяльності та збереження їхнього експортного потенціалу.

Узагальнення результатів дослідження дає підстави стверджувати, що подальше зміцнення експортного потенціалу потребує комплексного підходу, який передбачає диверсифікацію зовнішніх ринків збуту, розвиток виробництва продукції з високою доданою вартістю, модернізацію логістичної інфраструктури, підвищення відповідності продукції міжнародним стандартам якості та посилення державної підтримки експортоорієнтованих виробників. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських сільськогосподарських підприємств, розширенню їхньої присутності на світових ринках та забезпеченню стійкого розвитку аграрного сектору в довгостроковій перспективі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Колосов С., Гавріков А., Телебенєва Є. Експортний потенціал зернових культур в умовах війни (на прикладі України). *Часопис соціально-економічної географії*. 2025. № 38. С. 65–72. DOI: <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2025-38-08>
2. Кондратюк О., Стояненко І. Експортний потенціал агросектора України. *Scientia Fructuosa*. 2022. № 4. С. 26–51. DOI: [https://doi.org/10.31617/1.2022\(144\)03](https://doi.org/10.31617/1.2022(144)03)
3. Тусова Н. В., Степанюк Р. С. Експортний потенціал аграрного сектора України в умовах глобального регулювання міжнародної торгівлі. *Modern Economics*. 2024. № 48(2024). С. 137–146. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-17)
4. Вдовиченко О. Експортний потенціал аграрної продукції України: сучасний стан, ризики та напрями розвитку. *Herald of Khmelnytskyi National University Economic sciences*. № 354 (3). С. 413–419. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-57>
5. Коровий В. В., Шкурят М. Є., Самойлов Є. С. Експортний потенціал агропромислових підприємств України в умовах економічної та геополітичної нестабільності. *Актуальні проблеми економіки*. 2024. № 10 (280). С. 92–102. URL: <https://surl.li/ovtamh>
6. Зовнішня торгівля товарами (відповідно до КПБ6). URL: https://bank.gov.ua/files/ES/Trade_y.pdf
7. Кваша С. М., Павленко О. М., Вакуленко В. Л. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності аграрного сектору економіки України в умовах воєнного стану. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом*. Економічні науки. 2024. № 2. С. 40–46. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-5>
8. Кваша С. М., Павленко О. М., Вакуленко В. Л. Конкурентоспроможність української аграрної продукції на зовнішніх ринках. *Економіка та суспільство*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-198>
9. Держстат. URL: <https://stat.gov.ua/>

REFERENCES:

1. Kolosov S., Havrikov A. & Telebienieva Ye. (2025) Eksportnyi potentsial zernovykh kultur v umovakh viiny (na prykladi Ukrainy) [Export potential of grain crops under wartime conditions (the case of Ukraine)]. *Chasopys sotsialno-ekonomichnoi heohrafii – Journal of Socio-Economic Geography*, no. 38, pp. 65–72. Available at: <https://doi.org/10.26565/2076-1333-2025-38-08>
2. Kondratiuk O. & Stoianenko I. (2022) Eksportnyi potentsial ahrosetkora Ukrainy [Export potential of the agricultural sector of Ukraine]. *Scientia Fructuosa*, no. 4, pp. 26–51. Available at: [https://doi.org/10.31617/1.2022\(144\)03](https://doi.org/10.31617/1.2022(144)03)
3. Trusova N. V. & Stepaniuk R. S. (2024) Eksportnyi potentsial aharnoho sektora Ukrainy v umovakh hlobalnoho rehuliuвання mizhnarodnoi torhivli [Export potential of the agricultural sector of Ukraine under the conditions of global regulation of international trade]. *Modern Economics*, no. 48, pp. 137–146. Available at: [https://doi.org/10.31521/modecon.V48\(2024\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V48(2024)-17)
4. Vdovychenko O. (2026) Eksportnyi potentsial aharnoi produktsii Ukrainy: suchasnyi stan, ryzyky ta napriamy rozvytku [Export potential of agricultural products of Ukraine: current state, risks and development directions]. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, no. 354 (3), pp. 413–419. Available at: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-57>
5. Korovii V. V., Shkurat M. Ye. & Samoilov Ye. S. (2024) Eksportnyi potentsial ahropromyslovykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh ekonomichnoi ta heopolitychnoi nestabilnosti [Export potential of agro-industrial enterprises of Ukraine under conditions of economic and geopolitical instability]. *Aktualni problemy ekonomiky – Actual Problems of Economics*, no. 10 (280), pp. 92–102. Available at: <https://surl.li/ovtamh>
6. National Bank of Ukraine (2026) Zovnishnia torhivlia tovaramy (vidpovidno do KPB6) [Foreign trade in goods (according to BPM6)]. Available at: https://bank.gov.ua/files/ES/Trade_y.pdf
7. Kvasha S. M., Pavlenko O. M., Vakulenko V. L. (2024) Rozvytok zovnishnoekonomichnoi diialnosti aharnoho sektoru ekonomiky Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Development of foreign economic activity of the agricultural sector of the economy of Ukraine under martial law]. *Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi akademii upravlinnia personalom*. Ekonomichni nauky [Scientific works of the Interregional Academy of Personnel Management. Economic Sciences], vol. 2, pp. 40–46. DOI: <https://doi.org/10.32689/2523-4536/74-5>
8. Kvasha S. M., Pavlenko O. M., Vakulenko V. L. (2024) Konkurentospromozhnist ukraïnskoi aharnoi produktsii na zovnishnikh rynkakh [Competitiveness of Ukrainian agricultural products in foreign markets]. *Ekonomika ta suspilstvo [Economy and society]*, vol. 68. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-68-198>
9. State Statistics Service of Ukraine (2026) Derzhstat [State Statistics Service of Ukraine]. Available at: <https://stat.gov.ua/>

Дата надходження статті: 19.07.2026

Дата прийняття статті до публікації: 23.09.2026

Дата публікації статті: 20.10.2026